

Finnmáarkkuláhka

– *bajásčuvgehus*

JUSTIISA- JA POLITIIJADEPARTEMEANTA
GIELDA- JA GUOVLODEPARTEMEANTA

Ovdasánit

Stuorradiggi mearridii ođđa finnmárkkulága miessemánus/geassemánus 2005 maŋŋil go Finnmárkku vuoigatvuodadilit leat eatnat jagiid leamaš eahpečielgasat. Sámediggi ja Finnmárkku fylkkadiggi ledje mielde hábmemin lága ráđđádallamiin Stuorradikkiin. Ráđdehus lea dorjon ráđdehusa jagi 2003 láhkaevttohusa viiddideami, man Stuorradikki gieđahallan mielddisbuvttii.

Lága lea mearridan stuorra ja politihkalaš rájiid rastideaddji eanetlohku Stuorradikkis nu mo sihke Sámediggi ja fylkkadiggi ledje ávžžuhan. Das lea nappo oadjebas demokrátalaš vuoddu, mii addá buori vuolggasaji ođđa Finnmárkkuopmodahkii ja vuoigatvuodaid boahhtevaš čielgamii. Moai jáhkke Finnmárkkulága šaddat ávkin buot Finnmárkku ássiide, sámi álbmogii ja oppa Norgii.

Sámerievtti ovdáneapmi lea dahkan vuđđosa Finnmárkkuláhkii, muhto láhka lea hábmejuvvon nu ahte addá oadjebasvuoda ja vejolašvuodaid buot finnmárkolaččaide. Eanavuoddu mii galgá sirdojuvvot stáhtalaš eaiggátvuodas Finnmárkkuopmodaga bokte, šaddá buot fylkka ássiid oktasašopmodahkan. Oktagaslaš (individuála) ja oktasaš (kollektiiva) vuoigatvuodát galget čielggaduvvot riikkagottálaš rievtti vuodul. Geavaheapmi dat lohko – iige geavaheaddji čearddalaš gullelašvuoha.

Buot Finnmárkku ássit ožžot vuoigatvuoda ávkkástallat luondduvalljodagain Finnmárkkuopmodaga eatnamiin. Maiddái sii geat ássat olggo-bealde Finnmárkku, ožžot láhkamearriduvvon lobi bivdit Finnmárkkuopmodaga eatnamiin.

Dát diedihangihpa čuvge lága buot Finnmárkku viessogácciide. Gihpaga leat Justiisadepartemeanta ja Gielda- ja guovlodepartemeanta ráhkadan, ja dat lea oassi stuorát diedihanbarggus mii galgá čadahuvvot Sámedikki, Finnmárkku fylkkadikki ja departemeantaid lagas ovtasbarggu bokte.

Olggosaddán:

Justiisa- ja politijadepartemeanta
Gielda- ja guovlodepartemeanta

Diedihangihpa juogaduvvo buot
Finnmárkku viessogácciide. Dan gávdná
maiddái internehtas: www.jd.dep.no

Publikašuvdnnummir: G-0381 B+S

Buot govat: Samfoto
Grafalaš hábmen: Sissel Sandve
Deaddileapmi: Zoom Grafisk AS
08/2005 – preantalohku 35.000

Odd Einar Dørum
Justiisaministtar

Erna Solberg
Gielda- ja guovloministtar

■ Finnmarkkulaža vieldosisdoallu

Finnmarkkulaža **ulbmil** lea lágideat diliid nu, ahte Finnmarkku eatnamat ja luonduvalljodagat hálddahuvvojit dássedis ja ekologalaččat suvdinnávccalaš vuogi mielde fylkka ássiide buorin ja earenoamážit sámi kultuvrii, boazodollui, meahcásteapmái, ealáhusdoaimmaheapmái ja servodateallimii vuodusin.

Dál hálddaha stáhtafitnodat Statskog SF sullii 95 prosentta Finnmarkku eatnamiin. Dát areala, mii lea badjel 45.000 km², sirdojuvvo báikkálaš eaiggátvuhtii **Finnmarkkuopmodaga** (Finnmarkseiendommen) bokte.

Finnmarkkuopmodat lea ovttaskas (priváhta) **eanaomasteaddji**, mas lea seamma gaskavuohhta almmolaš eiseválddiide go eará eanaomasteaddjiinge. Finnmarkkuopmodaga galgá jodihit stivra, mas leat guhitta olbmo: Golbma Sámedikki nammadan ja golbma Finnmarkku fylkkadikki nammadan stivrralahtu.

Finnmarkkuláhka nanne, ahte sámit leat eatnamiid ja čáziid guhkes geavaheami bokte rábidan **vuogiatvuodaid** Finnmarkku eatnamiin. Maiddái Finnmarkku eará ássit sáhttet leat rábidan dakkár vuogiatvuodaid. Galgá ásaheavvot komišuvdna dáid vuogiatvuodaid **gártemii**. Galgá maiddái ásaheavvot sierraduopmostuollu, mii mearrida soahpameahttuvuodaid dakkár vuogiatvuodaid alde.

Buot Finnmarkku ássit ožžot vuogiatvuoda **ávkkástallat luonduvalljodagain** Finnmarkkuopmodaga eatnamiin, earret eará bivdit, guolástit ja lubmet. Man stuorra vuogiatvuoda olmmoš oažžu, lea dan duohken man lagas čatnašumit sus leat valljodagaide. Ovdamearkan oažžu olmmoš stuorát vuogiatvuoda ávkkástallat valljodagain dan gielddas gos son ássá. Maiddái sii geat ássat fylkka olggobealde, ožžot lobi bivdit smávvafođđožiid, oaggut ja lubmet iežaset ruovttudollui.

Finnmarkkuláhka lea **čearddalaččat bealátkeahttá** dainna lágiin, ahte ovttaskas olbmo riektedilli ii leat sorjavaš das, leago sápmelaš, dáža, kveana dahje gullágo eará veahkadatjovkui.

Áššiin meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheamis galget sihke almmolaš eiseválddit ja Finnmarkkuopmodat árvoštallat, mo nuppástupmi váikkuha sámi beroštusaide. Sámediggi sáhtta addit **válddahusaid** (rávvagiid, háltelinjaid), mat galget adnojuvvot dán árvoštallama vuodđun, muhto válddahusat eai čana vihkkedallama sámi beroštusaid ja eará deasttaid gaskkas.

Finnmarkkuláhkai **attenjuolggadusaid mearraguolásteami birra**. Sturradiggi dagai danne mearrádusa geassemánus 2005, mas bivdá Ráđdehusa farggamusat guorahallat sámiid ja earáid vuogiatvuoda guolásteapmái Finnmarkku mearas, ja ovddidit čuovvoleaddji ášši dás Sturradiggái. Ráđdehus lea čuovvoleamen Sturradikki mearrádusa. ■

FINNMÁRKKULÁHKA – VÁSTÁDUSAT MUHTUN DÁBÁLAŠ GAŽALDAGAIDE

Gii galgá mearridit Finnmárkku eatnamiid badjel?

- ▶ Ásahuvvo sierra orgána, Finnmárkkuopmodat, mii oažžu oamastanvuoigatvuođa daid eatnamiidda Finnmárkku maid Statskog lea hálddahan (§ 49). Finnmárkku fylkkadiggi ja Sámediggi galgaba välljet lahtuid Finnmárkkuopmodaga stivrii (§ 7). Dáinna lággiin beassá Finnmárkku veahkadat mearridit fylkka eatnamiid hálddaheami. Finnmárkkuopmodat ferte almmatge čuovvut almmolaš lágaid ja njuolggadusaid nugo buot eará eanaeaggádatge.

Privatiserejuvogo Finnmárkkuduottar?

- ▶ Ii. Láhka ii mearkkaš ahte addojuvvojit geasage ođđa vuoigatvuođat. Sii geat leat rábidan geavahan- ja oamastanvuoigatvuođa muhtun guvlui, ožžot dohkkehuvvot dán vuoigatvuođa Finnmárkkukomišuvnna gártema bokte (§ 5). Uhccán lea jáhkehahti ahte komišuvdna gávnaha oaktagaslaš oamastanvuoigatvuođa áktánas viidodagas rábiduvvon. Eambbo jáhkehahti lea ahte gávdnojit iešguđetlágan geavahanvuoigatvuođat, ovdamearkka dihtii vuoigatvuohta geavahit muhtun guovllu boazodollui, muddejuvvon muorračuohppamii, lavdnjeloggumii ja sullasaččaide.

Gustogo Finnmárkkuláhka luohtta buohkaide Finnmárkkus?

- ▶ Juo. Láhka lea čearddalaččat bealátkeahhtá. Máksá ahte olbmui leat ovttá lágan vuoigatvuođat beroškeahhtá leago sápmelaš, dáža, kveana dahje gullágo eará čerdii. Láhka sisdoallá almmatge muhtun dáhkádusaid ahte sámi beroštusat váldojuvvojit doarváii vuhtii ovdal go dahkkojuvvojit mearrádusat, mat vákkuhit sámi kultuvrii, boazodollui ja dakkáriidda meahcceguovlluin (§§ 4 ja 10).

Sáhtángo bivdit Finnmárkkus?

- ▶ Sáhtát. Buohkat – maiddáii sii geat eai ása Finnmárkkus – besset bivdit smávva fuđđožiid Finnmárkkuopmodaga eatnamiin (§ 23). Sis geat ássat Finnmárkkus, lea lassin velá vuoigatvuohta bivdit fuođđuid (§ 23). Finnmárkkuopmodat sáhtá velá addit lobi bivdit dán lassin, ovdamearkan addit olbmuide geat eai ása Finnmárkkus, lobi bivdit fuođđuid (§ 27).

Sáhtángo guolástit jogain Finnmárkkus?

- ▶ Sáhtát. Buohkat sáhttet oaggut stákkuiin ja giehtaduorgguin jogain ja jávriin Finnmárkkuopmodaga eatnamiin (§ 25). Sii geat ássat Finnmárkkus, sáhttet lassin fierbmut čázádagain ássangiiddasteaset (§ 22).

Sáhtángo lubmet Finnmárkkus?

- ▶ Sáhtát. Buohkat sáhttet lubmet Finnmárkkuopmodaga eatnamiin (§§ 23 ja 25). Sis geat eai ása Finnmárkkus, lea dušše lohpi lubmet iežaset ruovttudollui (§ 25).

Fertego mus lohpi bivdit ja guolástit Finnmárkku- opmodaga eatnamiin?

- ▶ Ferte. Bivdui ja guolásteapmái ferte oažžut lobi Finnmárkkuopmodagas. Lohpi sáhtá addojuvvot bivdo- dahje guolástangoartan, ja dan ovddas sáhtá gáibiduvvot divat (§ 27).

Sáhtángo Finnmárkku- opmodat bidjat dárkilet eavttuid bivdui, guolá- steapmái ja lubmemii iežas eatnamiin?

- ▶ Sáhtá. Finnmárkkuopmodat sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid luondduvalljodagaid ávkkástallamii iežas eatnamiin, earret eará ferte olbmos lohpi dasa. Juos ovdamearkan leat uhccán eallit dahje luopmánat muhtun guovllus, de sáhtá Finnmárkkuopmodat mearridit ahte bivdu dahje lubmen dán guovllus galgá merrejuvot. Mearrádusa sáhtá váidalit departementii (§ 27).

Leago mus vuoigatvuohta guolástit Finnmárkku mearas?

- ▶ Das ii daja Finnmárkkuláhka maidege. Buohkain lea vuoigatvuohta oaggut mearas stákkuiin ja giehtaduorgguin ja smávva firpmiiguin ja liinnaiguin (sáltečáhceguolástanlága § 4 a). Gávpeguolásteapmái dárbaša olmmoš guolleari.

■ Leahkki vuoigatvuodát eai lihkahallojuvvo

Finnmárkkuláhka ii nuppástuhte geavahan- ja oamastanvuoigatvuodaid Finnmarkku eatnamiidda (earret opmodagaid sirdima Statskog SFas Finnmarkku-opmodahkii). Juos oktage lea rábidan geavahan- dahje oamastanvuoigatvuoda muhtun guovllu bistilis geavaheami (*oamastusa* dahje *dološ áiggi rájes geavaheami*) bokte, de ii nuppástuhte Finnmarkkuláhka dán. Juos olmmoš ovdamearkan čuohpai muoraid muhtun vuovddis dahje guodohii šibihiid dihtoguovllus dainna jáhkuin ahte sus lei vuoigatvuoha dasa, de sáhtá oažžut dakkár geavahanvuoigatvuoda dohkkehuvvot. Dát gusto Finnmarkkus nugo muđuige riikkas. Iige láhka lihkahala vuoigatvuodaid mat vuodđuduvvet eará vuđđosii, ovdamearkan dakkáriid mat vuodđuduvvet dahkkojuvvon šiehtadussii.

Láhka nanne ahte sámít leat eatnamiid ja čáziid bistilis geavahemiin rábidan vuoigatvuodaid Finnmarkku eatnamiidda (§ 5 vuosttas lađas). Dát čuovvu dábálaš norgalaš rievttis (oamastus ja dološ áiggi geavaheapmi). Dattetge lei deatalaš nannet dán lágas. Mearrádus dohkeha prinsihpalaččat ja politihkalaččat, ahte leat dakkár rábiduvvan vuoigatvuodát Finnmarkkus.

Prinsihppa ahte láhka ii lihkahala sajáiduvvan vuoigatvuodaid gusto maiddái dážaide, kveanaide ja eará Finnmarkku ássiide. Eaŋkilolbmo vuoigatvuodát dohkkehuvvojit ja dáidet diggelogahuvvot dađistaga go vuoigatvuodát identifiserejuvvojit gártenbarggu bokte mii galgá čađahuvvot. ■

■ OAMASTUS JA DOLOŠ ÁIGGI RÁJES GEAVAHEAPMI

Norgga rievtti mielde sáhtá olmmoš dihtoeavttuid vuodul rábidit sihke geavahanvuoigatvuoda ja eaiggátvuoigatvuoda muhtun guvlui, go dan geavaha dahje ráđđe guhkes áiggi badjel. «Oamastus» ja «dološ áiggi rájes geavaheapmi» leat namahusat guovtti vuohkái, mo sáhtá rábidit alces dakkár vuoigatvuodaid.

Oamastusa eavttut čuvvot lágas juovlamánu 9. 1966 nr. 1 oamastusa birra. Go galgá čuoččuhit *oamastanvuoigatvuoda* (*eaiggáduššánvuoigatvuoda*), de ferte ráđđen guovllu uhcimustá 20 jagi. Ferte leat leamaš buorre árta jáhkkít iežas eaiggáduššat guovllu. (Dát gohčoduvvo «buorrin jáhkkun».)

Go galgá čuoččuhit *geavahanvuoigatvuoda*, de ferte guovllu dihtoláhkai geavahan uhcimustá 20 jagi. Galgá geavahan dan jáhkus, ahte sus lei vuoigatvuoha dasa. Juos geavaheapmi ii leat buktán bissovaš ráhkkanusaid guvlui (ovdamearkan viesu huksen dohko), de ferte geavahan guovllu uhcimustá 50 jagi ovdal go oažžu dohkkehuvvot geavahanvuoigatvuoda.

Oahppa *dološ áiggi rájes geavaheamis* lea ovdánan riektegeavada bokte. Dološ áiggi rájes geavaheami vuodul sáhtá oažžut oamastan- dahje geavahanvuoigatvuoda muhtun guvlui vaikko oamastusa eavttut eai leat devdojuvvon. Dat dáhpáhuvá oppalaš árvoštallama mielde, mas deatalaččamus momeanttat leat:

- Guovllu guhkes áiggi geavaheapmi. Dasgo eará eavttut eai leat nu čavgadat go oamastussii, de gáibiduvvo hui guhkes áiggi geavaheapmi, soaitá nu guhká go 100 jagi, ja uhcimustá 50 jagi.
- Gii lea geavahan dahje ráđđen guovllu, ferte dán dahkan buori jáhkus. Gáibádus buori jáhkkui ii leat nu garas, juos geavahanáigi lea hui guhkki.

Dábálaččat lea álkit rábidit *geavahanvuoigatvuodaid* go *oamastanvuoigatvuodaid*. Go galgá oažžut dohkkehuvvot oamastanvuoigatvuoda dáid vuđđosiid alde, de ferte earret eará geavahan muhtun guovllu dan mađe ja nu guhká, ahte orui leamen eanaeaiggát ja ahte lea leamaš árta jáhkkít iežas duodas eaiggáduššat guovllu. ■

■ Leahkki vuoigatvuodaid gárten

Leahkki vuoigatvuodaid gárten ja dohkkeheapmi lea deatalaš oassi Finnmárkkulágas. Galgá ásahuvvot komišuvdna ja sierraduopmostuollu dán ulbmili. Vuoigatvuodat galget gártejuvvot beroškeahtá čearddalaš gullevašvuodas. Sullasaš gártenproseassat leat ovdal čađahuvvon meahcceguovlluin eará osiin riikkas.

Finnmárkkukomišuvdna galgá gártet vuoigatvuodadiliid dain eatnamiin, maid Finnmárkkuopmodat váldá badjelasas Statskog SFas. Finnmárkkukomišuvdna ii galgga addit vuoigatvuodaid, mat eai juo leat. Gárten galgá dáhpáhuvvat gustojeaddji riikkagottálaš rievtti vuodul nugo dat lea ovdánan guhkilmas riektegeavada bokte.

Ovdal go Finnmárkkukomišuvdna čielggadišgoahtá muhtun guovllu, de galgá dat **almmuhit** ávžžuhusa vejolaš vuoigatvuodalaččaide ahte galget diedihit iežaset komišuvdnii. Almmuhuvvot galgá báikkálaš mediaid bokte dahje eará ulbmillaš vuogi mielde. Almmuhus addá dárkilet čuvgehusaid das, gude láhkai olmmoš galgá diedihit ahte sus lea gáibáduš.

Komišuvdna ulbmilin lea oažžut Finnmárkku vuoigatvuodadiliid johtileappot ja dievvaseappot čielggaduvvot go dábalaš duopmostuoluid bokte livččii vejolaš. Dábalaš duopmostuoluin šattašii juohkehaš ieš čuoččáldahttit ášši ja gáibidit vuoigatvuodas. Dat lea dávjá divrras ja sáhtášii mielddisbuktit ahte dušše sii geat suitet vuodjit ášši, oččošedje čielggaduvvot iežaset rábidan vuoigatvuodaid eatnamii Finnmárkkus.

Finnmárkkukomišuvdna ii leat duopmostuollu iige leat sorjavaš das ahte áššeosálaččat čuoččáldahttet ášši ovdal go sáhtá čielggadit muhtun guovllu. Komišuvnnas lea alldes ovddasvástáduš das, ahte vuoigatvuodadilit Finnmárkkuopmodaga eatnamiin čielggaduvvojit. Komišuvnnas lea maiddái alldes ovddasvástáduš das, ahte ášši čuvgejuvvo doarvai iige nu mo dábalaš diggeáššis mas áššeosálaččain lea ovddasvástáduš addit duopmostullui buot dárbbaslaš čuvgehusaid.

Komišuvdna sáhtá nammadit iešguđetlágan beroštusjoavkkuid ovddasteddjiid, geat sáhttet čuovvut komišuvdna barggu. Dainna sihkkarastá áššeosálaččaid beroštusaid áimmahuššama nu ahte juohke áššeosálaš ii šatta váldit sierra advokáhta dahje sullasačča. Áššeosálaččaid ovddasteddjiid goluid máksá stáhta. Ortnet lea muhtun lágan riekteveahkki stáhta beales.

Maŋŋil go komišuvdna lea geargan čielggadeames muhtun guovllu, de galgá addit raportta mas čilge gii komišuvdna oavila mielde oamasta eatnama ja leatgo earáin geavahanvuoigatvuodat doppe. Finnmárkkuopmodat lea geatnegahttojuvvon čálalaččat cealkit oavila komišuvdna raportta hárrái. Finnmárkkuopmodat galgá maiddái fuolahit ahte identifiserejuvvon

voigatvuodát diggelogahuvvojit, go lea miehtan ahte dakkár voigatvuodát leat. Juos áššeosálaččat eai boade ovttamillii das ahte Finnmárkkukomišuvnna konklusuvdna doallá deaivása, de sáhttet bivdit komišuvnna soabahallat.

Juos ain leat sierramielas voigatvuodaid alde guovluin maid Finnmárkkukomišuvdna lea čielggadan, de sáhttet áššeosálaččat doalvut ášši **Finnmárkku meahcceduopmostullui**. Dat lea sierraduopmostuollu mii cealká rievttálaččat čadni duomuid. Ovttas- kas áššeosálaččat mearridit ieža, gáibiditgo duopmostuolu giedahallat ášši. Duopmostuollu giedahallá dušše soahpameahttuvuođaid voigatvuodaid alde Finnmárkkuopmodaga eatnamiin.

Nugo dábálaš duopmostuolusge, galget áššeosálaččat duodaštit čuoččuhusaid maid buktet. Stáhta máksá dárbbalaš goluid mat áššeosálaččain leat leamaš áššiin, main Finnmárkkuopmodat lea vuostálastán komišuvnna konklusuvnna ahte earáin lea voigat- vuohtha eatnamii. Juos guokte áššeosálačča bidjaba ášši duopmostullui, de gustojit dábálaš njuolggadusat diggeáššiid áššegoluid máksimis. Dat mearkkaša ahte iešgudege áššeosála ieš ferte máksit goluidis, juos nubbi áššeosálaš ii vuoittáhala áššis oalát. Goitge ii dárbbas máksit riektedivada, go bidjá ášši Meahcce- duopmostullui.

Meahcceduopmostuolu duomut sáhttet váidaluovot. Dalle manná váidalus njuolga Alimusriektái. ■

■ Finnmárkkuopmodat

Go Finnmárkkuláhka boahá fápmui, de **sirdojuvvojit buot Finnmárkku eatnamat**, maid Statskog SF dál hálddaha, ođđa orgánii mii gohčoduvvo Finnmárkkuopmodahkan (*Finnmarkseiendommen*). Ráđdehus lea mearridan ahte Statskog SF galgá váldit ođđa namman Norsk Utmark SF. Dát nammamolsun ii mearkaš maidege Finnmárkku eanaarealaid sirdimii Finnmárkkuopmodahkii.

Finnmárkkuopmodaga galgá jodihit **stivra**, mas leat guhtta olbmo. Finnmárkku fylkkadiggi ja Sámediggi

galgaba válljet golbma stivrralahtu goabbáge. Buot stivrralahtut galget ássat Finnmárkkus. Stivra vállje ieš, gii galgá leat jodiheaddji ja várrejodiheaddji. Juos ii oktage stivrralahttu fidne eanetlogu, de galgá Finnmárkku fylkkadiggi leaskalohkojagiin ja Sámediggi bárralohkojagiin mearridit, guhtemuš dan guđa lahtus galgá leat jodiheaddjin ja várrejodiheaddjin.

Eanaš áššiin dahkkojuvvojit stivramearrádušat dábalaš eanetloguin. Juos jienasteami boadus šaddá 3–3, de mearrida stivrrajodiheaddji jietna.

■ PLÁNA- JA HUKSENLÁHKA

Plána- ja huksenláhka sisdoallá njuolggadusaid *arealaplánemis ja huksenáššegiedahallamis*. Láhka lea gieldda deatalaččamus neavvu stivret arealaávkástallama gielddas. Gielddastivra sáhtá mearridit bajit arealaplánaid ja dárkilet regulerenplánaid, mat muddejit makkár doaimma sáhtá leat iešguđege guovllus gielddas. Maiddá stáhta sáhtá mearridit regulerenplána, juos lea dárbašlaš čađahan dihtii doaimbajuid main lea stuorra servodatlaš mearkašupmi.

Sáhttet maiddá biddjojuvvot *eavttut* dasa, makkár doaimma sáhtá leat iešguđege osiin gielddas. Ovdamearkan sáhtá gieldda mearridit ahte muhtun guovllus galgá sáhttit doaimmahit industriija, ja sáhtá seammás bidjat gáibadusaid nuoskkideami ja šláma eastadeami dáfus industriijai mii álggahuvvo guvlui.

Fylkkagieldda, ránnjagielddat ja stáhtalaš fágaeiseválddit sáhttet buktit *vuosteákka* gieldda arealaplána- ja regulerenplánaevttohussii. Dalle ferte areala- ja regulerenplána sáddejuvot departementii loahpalaš dohkkeheapmái. Vuoi- gatvuohta buktit vuosteákka ii mávsse ahte lea vuoi- gatvuohta biehttalit regulerenplána mearriduvvomis, muhto sáhtá gáibidit departe- meantta giedahallat ášši. Sámedikkis lea vuoste- ággavuoigatvuohta áššiin, mat gusket sámi kulturmuitosuodjaleapmái. ■

Lassin galgá Finnmárkkuopmodagas leat **gozihanlávdegoddi**, mas leat golbma lahtu. Gozihanlávdegoddi galgá earret eará geahččat bearrái, ahte Finnmárkkuopmodat jodihuvvo Finnmárkkulága ja eará láchamearrádušaid mielde, ja dohkkehit loana- hemiid ja dietnasa juohkima. Finnmárkku fylkkadiggi, Sámediggi ja Gonagas nammadit lahtu guhtege.

Finnmárkkuopmodat leat iehčanas riektesubjeakta ja prinsihpas dat **oamasta eatnamiid nugo priváhta eanaeaiggátge**. Dát máksá ahte Finnmárkkuopmodat vuolggasajis sáhtá mearridit, mo eatnamat galget ávkkástallojuvot.

Almmatge leat muhtun deatalaš **spiehkastagat** dás. Vuosttamuzžan sisdoallá **Finnmárkkuláhka** iešalddes deatalaš njuolggadusaid Finnmárkkuopmodaga oamastan eatnamiid hálddaheamis. Kapihtal 3 njuolggadusaid mielde galget Finnmárkku ássiin leat vissis vuoi- gatvuođat earret eará bivdui ja lubme- mii dáin eatnamiin. (Geahča kapihttala odasmuvvi luondduvalljodagaid hálddaheamis.)

Stáhta sáhtá maiddá bidjat guovlluid Finnmárkku eatnamiin álbmotmeahccin (§ 19). Dákkár mearrádušat mearkašit, ahte dihtolágan doaimmat gildojuvvojit dain guovlluin maidda mearráduš gusto. Lassin leat sierra áššegiedahallannjuolggadusat Finnmárkkuopmodaga mearrádušaide meahcceguovlluid geavaheami nuppástuhttimii (§ 10). Buot dát njuolggadusat mearkašit **gáržžádusaid** Finnmárkkuopmodaga vuoi- gatvuhtii mearridit eatnamiid badjel maid oamasta.

Nuppádassii gustojit buot **almmolaš stivrenneavvut** seamma olu Finnmárkkuopmodaga eatnamiin go eará priváhta eatnamiin, ovdamearkan gielddaid vuoigatvuohta arealaplánemii *plána- ja huksenlága* mielde. Finnmárkkuopmodat ii sáhte vuostálastit arealaid iešgudege gielddas regulerejuvvomis dáinna lágiin.

Maiddá almmolaš gildosat dihtolágan doaimmaid vuostá gustojit Finnmárkkuopmodaga eatnamiin nugo buot earáge sajiin. Ovdamearkan lea mohtorjohtalusgielddus mehciin ja ráfáidahttojuvvon eelliid bivdogielddus. Álbmoga *vuoigatvuohta johtit meahcis* gusto maiddá. Stáhta, fylkkagielda ja gielda sáhttet maiddá bággolonistit eatnama Finnmárkkuopmodagas nugo earáge ovttaskas eanaeaiggádiin. Oktiigeassun sáhtta dadjat, ahte Finnmárkkuopmodat eanaeaiggádin ii leat makkárga sierradilis stáhta ja gieldda vejolašvuođa hárrái dahkat mearrádusaid, mat gáržžidit eanaeaiggáda ráddenvuoigatvuođa.

Finnmárkkulágas leat sierra njuolggadusat mearrádusaide *meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheami* birra (§ 10). Ovdal go Finnmárkkuopmodaga stivra mearrida dakkár áššiin, de galgá árvoštallat maid nuppástupmi mearkkaša sámi kultuvrii, boazodollui, meahcásteapmái, ealáhusdoaimmaheapmái ja servodateallimii. *Sámedikki válddahusat* meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheapmái galget adnojuvvot dán árvoštallama vuodđun. Maiddá earenoamáš jienastannjuolggadusat gustojit, go stivra gieđahallá dakkár áššiid (geahča § 9 ja § 10) nuppi ja goalmát ladđasa).

Dáinna lágiin váfista lánka ahte sámi beroštusat váldojuvvot vuhtii, go stivra dahká mearrádusaid main lea mearkkašupmi meahcceguovlluide gos sámiin leat beroštusat. ■

■ VUOIGATVUOHTA JOHTIT MEAHCIS

Olgoáibmolága § 2 lohka:

«Mehciin sáhtta juohkehaš johtit juolgásii miehtá jagi, go dat dáhpáhuvvá deasttalaččat ja dárbbaslaš várrugasvuodain.»

Mehciin oaivvilda gilvvekeahces eatnama, mihtilmasat várreguovlluid, vuvddiid jna. Olgoáibmoláha gusto ollásit Finnmárkkuopmodaga eatnamiin. Buohkat – maiddá olbmot geat ássat olggobealde Finnmárkku – sáhttet danne johtit veaidalassii meahcceguovlluin, mat leat Finnmárkkuopmodaga eatnamiin.

Nuppi dáfus gusto maiddá dábalaš gielddus mohtorjohtalussii mehciin (lánka mohtorjohtalusa birra mehciin § 3). Dátge lánka gusto ollásit Finnmárkkuopmodaga eatnamiin. Finnmárkkuopmodat ii sáhte suovvat mohtorjohtalusa mehciin iežas eatnamiin, mii riidá dán lága. Gielda sáhtta almmatge dihtoeavttuid vuodul addit lobi dása. ■

■ MII LEA MEAHCCEEATNAMIID NUPPÁSTUVVAN GEAVAHEAPMI?

Juos doaibmabidju galgá meroštallojuvvot «meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheapmin», de fertejit das leat mearkkašahhti fysalaš ja praktihkalaš čuovvumušat meahcceeatnamiid geavaheapmái. Doaibmabijut fertejit maiddá bistit dihtoáiggi, juos galgá sáhttit lohkat meahcceeatnama geavaheami «nuppástuvvan». Mihtilmas ovdamearkkat leat viesut ja bartahukseamat, geainnuid ráhkadeapmi, ruvkedoaimmaid álggaheapmi ja bieggamillopárrkkaid ceggen.

«Nuppástuvvan geavaheapmin» ii adnojuvvo juos mearriduvvojit njuolggadusat, mat dušše gusket meahcceeatnama geavaheapmái meahccin. Ovdamearkan ii leat «meahcceeatnamiid nuppástupmi», juos Finnmárkkuopmodat mearrida njuolggadusaid valljodagaid juogadeapmái iešguđetlágan joavkkuide ja gáržžádusaid bivdinvejolašvuhtii. ■

■ Ođasmuvvi valljodagaid hálddaheapmi

■ SÁMEDIKKI VÁLDDAHUSAT

Sámediggi sáhtta addit válddahusaid (rávvagiid) dasa, mo galgá árvoštallat guđe láhkai mearráduusat meahcceedatnamiid nuppástuvvan geavaheamis váikkuhit sámi kultuvrii, boazodollui, meahcásteapmái, ealáhusdoaimmaheapmái ja servodateallimii (§ 4). Sámedikki válddahusat galget *adnojuvvot vuodđun dán árvoštallamis*.

Válddahusat ása hallet dušše guđe láhkai iešguđetlágan doaimbajuid váikkuhusat sámi beroštusaide galget árvoštallojuvvot. Válddahusat *eai čana* dan, makkár mearráduusaid almmolaš eiseválddit dahje Finnmárkkuopmodat sáhttet dahkat. Dat eai mearrit guđe láhkai sámi beroštusaid vuhtiváldin galgá vihkkehallojuvvot eará beroštusaid vuostá, ovdamearkan ealáhusovddideami dahje infrastruktuurra huksendárbbu vuhtiváldima vuostá. Gielda sáhtta ovdamearkan mearridit regulerenplána plána- ja huksenlágamielde, mii mearkkaša ahte meahcceedatnamiid galget geavahuvvojit earaláhkai, vaikko vel dat sáhtta čuočcat sámi beroštusaide.

Sámedikki válddahusain lea mearkkašupmi buot almmolaš eiseválddiide geat plánejit doaimbajuid Finnmárkui, mat mearkkašit ahte meahcceedatnamiid geavaheapmi nuppástuvvá ja mat sáhttet váikkuhit sámi beroštusaide. Ovdamearkan galgá gielda atnit válddahusaid vuodđun, juos áigu mearridit meahcceedatnamiid ođđasisregulereama mii sáhtta váikkuhit sámi boazodollui dahje eará ealáhusdoaimmaheapmái. Stáhta galgá atnit válddahusaid vuodđun, juos lea plánejuvvon riikkageaidnohuksen meahcceedatnamiidda mii sáhtta váikkuhit sámi beroštusaide. Maiddái Finnmárkkuopmodaga stivra galgá atnit válddahusaid vuodđun, juos áigu mearridit meahcceedatnamiid nuppástuvvan geavaheami iežas eatnamiin (§ 10). ■

Lága deatalaččamus ulbmiliid gaskkas lea addit Finnmárkku veahkadahkii stuorát váikkuhanfámu fylkka eatnamiid hálddaheapmái. Finnmárkkuolága kapihtal 3 addá njuolggadusaid *Finnmárkkuopmodaga eatnamiid ođasmuvvi luondduvalljodagaid hálddaheapmái*.

Báikkálaš veahkadagas seahtá leat stuorát vuoigatvuohta ávkkástallat luondduvalljodagain go earáin. Danne leat biddjojuvvon mánga vuoigatvuodadási dasa, man lahka iešgudege joavku lea čadnojuvvon iešguđetlágan valljodagaide.

Buot gieldda ássiin galgá leat vuoigatvuohta ávkkástallat dihto luondduvalljodagain gieldda rájáid siskko-bealde, earret eará mannet, uvjet ja murret dihto

mearrái. Dát lea viidámus vuoigatvuodadássi. Nuppi dásis lea buot Finnmárkku ássiin vuoigatvuohta bivdit, guolástit ja lubmet. Dábálaččamus dásis lea álbmogis – maiddá sis geat eai ása Finnmárkku – lohpi bivdit smávva fuđđožiid ja guolástit stákkuin ja giehtaduorgguin ja čoaggit luopmániid iežaset ruovttudollui.

Finnmárkkulága njuolggadusaid luondduvaljodagaid hálddaheami birra gáržžidit eará lágaid njuolggadusat nugo fuoddoláhka ja luossa- ja sáivaguolleháha, mat ovdamearkan addet njuolggadusaid fierbmungildosa ja bivdogildosa birra iešguđege áigái jagis.

Dán lassin lea Finnmárkkuopmodagas viiddis váldi stivret ja addit dárkilet njuolggadusaid iežas eatna-

miid luondduvaljodagaid ávkkástallamii ja hálddaheapmái (geahča dárkileappot teakstabovssas). Ovdamearkan sáhtta báikkálaš guolásteaddjisearvái addit vuoigatvuođa hálddahit guolásteami muhtun jogas. Finnmárkkuopmodat sáhtta maiddá mearridit ahte luondduvaljodagaid ávkkástallan gáibida oktagaslaš (individuála) lobi, ja addit lobi ávkkástallat luondduvaljodagain viidábut go masa olbmossat lea vuoigatvuohta lága mielde. Bivdui ja guolásteapmái dárbbasuvvo álo lohpi, ovdamearkan bivdo- dahje guolástangoarta. Sáhtta gáibidit divada lobi ovddas, ja dat sáhtta leat iešguđege sturrodagas gieldda ássiide, Finnmárkku ássiide ja eará guovllu álbmogii. ■

■ OĎASMUVVI VALLJODAGAIÐ HÁLDÐAHEAPMI FINNMÁRKKUOPMODAGA EATNAMIIN

Buot gieldda ássiin lea vuoigatvuohta:

- bivdit jávreguliid firpmiin
- bivdit sáivačázis gođđi luossaguliid gittaneavvuiguin mearas
- čoaggit maniid ja uvjjaid
- čuohppat lastavuođdi boaldámuššan dáludárbut
- loggut lavnnjiid boaldámuššan ja eará dáludárbut
- čuohppat lastamuoraid áidestoalpun ja áhcestoalpun boazodoallo- ja eanadoalloeláhuššii

Buot Finnmárkku ássiin lea vuoigatvuohta:

- bivdit fuođđuid
- bivdit smávva fuđđožiid
- oaggut jogain ja jávriin stákkuin ja giehtaduorgguin
- čoaggit luopmániid
- váldit muoraid duodjái

Buohkat – maiddá sii geat ássat olggobealde Finnmárkku – besset:

- bivdit smávva fuđđožiid
- oaggut jogain ja jávriin stákkuin ja giehtaduorgguin
- čoaggit luopmániid iežaset ruovttudollui

Bivdu gáibida álo lobi. Lohpi sáivačázis gođđi (androma) luossaguliid bivdit addojuvvo ovddimustá olbmuide, geat gullet vuodđoeláhuššaid ja ássat bissovaččat guovllus.

Gieldda sáhtta addit earkilolbmuide dahje joavkkuide 10 jahkái hávássii vuoigatvuođa ávkkástallat muhtun valjodagain dárkileappot mearriduvvon guovlluin gili lahka. Gieldda mearráduš sáhtta váidaluvvot Finnmárkkuopmodahkii.

Finnmárkkuopmodat sáhtta:

- addit báikkálaš servviide 10 jahkái hávássii vuoigatvuođa hálddahit luondduvaljodagaid ávkkástallama mearriduvvon guovlluin
- addit eará joavkkuide dahje álbmogii lobi ávkkástallat luondduvaljodagain viidábut go sis lea vuoigatvuohta lága mielde
- addit dárkilet njuolggadusaid ođasmuvvi valjodagaid ávkkástallama birra, dán vuolde maiddá gáibidit oktagaslaš lobi ja divada
- mearridit gáržžádusaid valjodagaid ávkkástallamii mearriduvvon guovlluin. Mearráduš sáhtta váidaluvvot departementii. ■

■ Nuppástusat eará lágain

Finnmárkkuláhka dahká muhtun nuppástusaid eará lágaide, main lea mearkkašupmi Finnmarkkuopmodaga vuoigatvuhtii ráđđet daid eatnamiid maid váldá badjelasas. Deatalaččamus nuppástusaid dahká **báktedoaimmaláhkii**. Ovdal go giige ohcagohtá minerálaid Finnmarkkus, de galgá diedihit čálalaččat Finnmarkkuopmodahkii, Sámediggái ja báikkálaš boazodoallostivrraide. Go báktedoaimmaeiseválddit árvoštallet ohcamušaid oažžut vuoigatvuoda ávkástallat minerálagávdnosiin muhtun guovllus, galget sii deattuhit deastta sámi beroštusain. Sámediggi,

fylkkagielda ja gielda galget oažžut vejolašvuoda cealkit áššis. Juos Sámediggi dahje Finnmarkkuopmodat vuosttalda ohcamušii miehtamis, de galgá Ealahus- ja gávpedepartemeanta mearridit ášši.

Mearriduvvon lea maiddái ahte Gonagas sáhtta addit njuolggadusaid, maid mielde galgá máksojuvvot alit divat eanaeaiggádii ruvkedoaimma ovddas Finnmarkkuopmodaga eatnamis go dat, mii gusto eará eanaeaiggádiidda. ■

■ Lága fápmuiboahtin

Lága njuolggadusat eai gusto ovdal go biddjojuvvojit fápmui. Dat ferte dahkkojuvvot Gonagasa mearrádu-sain stáhtarádis. Lága earjkiloasit sáhttet biddjojuvvot fápmui iešgude áigái. Sihke ráddehusa, Sámedikki ja Finnmárkku fylkkadikki ulbmil lea ahte Finnmárkkuláhka galgá boahit fápmui nu fargga go vejolaš. Almatge fertejit vuos muhtun válmmaštallanbarggut dahkkojuvvot ovdal go dát sáhtta dáhpáhuvat.

Ovdal go eatnamat sáhttet sirdojuvvot Statskogas **Finnmárkkuopmodahkii**, ja njuolggadusat Finnmárkkuopmodaga birra sáhttet biddjojuvvot fápmui, de ferte Finnmárkkuopmodat álggahuvvot ja sáhttit váldit badjelasas stuorra eanaarealaid hálddaheami. Danne ferte álggahuvvot **stivra** dahje sullasaš, mii sáhtta dahkat buot geavatlaš ráhkkanemiid vai Finnmárkkuopmodat sáhtta doaibmat ollásit dalle go eanaarealat sirdojuvvojit.

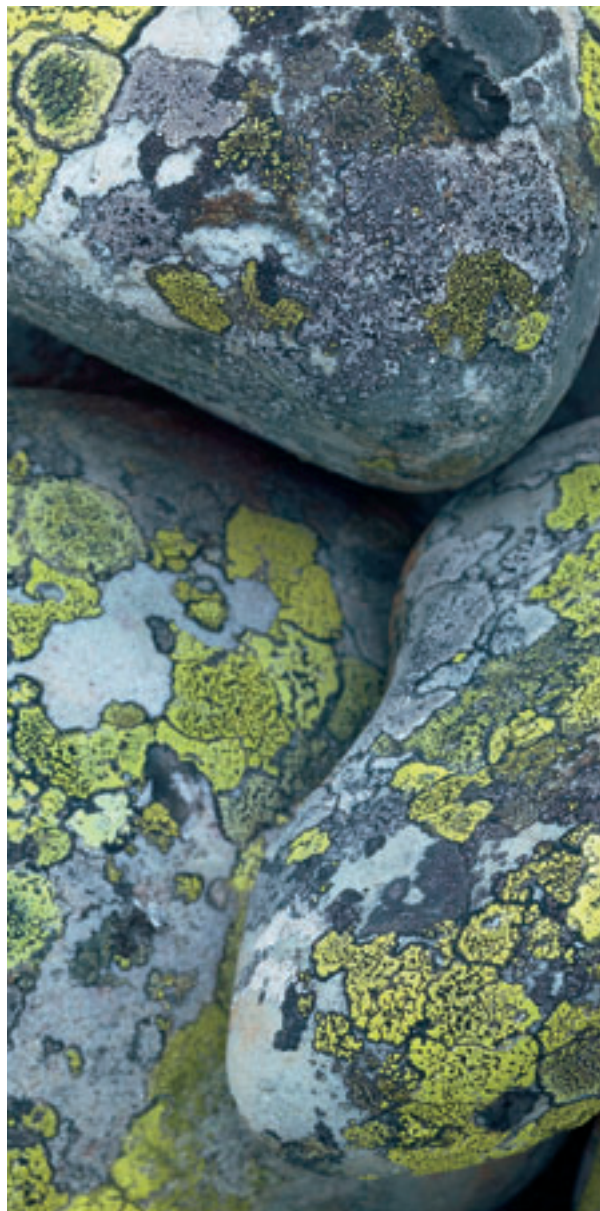
Fertejit mearriduvvot **muhtádusnjuolggadusat**, mat mearridit makkár váldi dán stivrras galgá leat. Earret eará ferte stivra sáhttit dahkat šiehtadusaid, mat leat čatnavaččat Finnmárkkuopmodahkii, ovdamearkan lanjaid láigoheami ja oastima birra, dárbbalaš bargofámu virgáibidjamiid birra jna. Stivra ja muhtádusnjuolggadusat galggašedje leat sajis ovdal ođđajagemánu 1. 2006.

Stivrii ferte addojuvvot vissis áigi dárbbalaš ráhkkanemiide ovdal go eatnamat sirdojuvvojit Statskogas Finnmárkkuopmodahkii. Dán lea áigumuš dahkat nu ahte njuolggadusat mat gusket Finnmárkkuopmodahkii sáhttet biddjojuvvot fápmui nuppi njealjadasjagi mielde 2006 (kapihtal 1 ja 3).

Eambbo bargu ferte dahkkojuvvot ovdal go njuolggadusat **Finnmárkkukomišuvnna** ja **Meahcceduopmostuolu** birra sáhttet biddjojuvvot fápmui ja komišuvdna sáhtta álggahit gártenbarggus. Fertejit dahkkojuvvot šiehtadusat lanjaid láigoheamis jna., ja ferte álggahuvvot čállingoddi. Fertejit ráhkaduvvot dárkilet válddahusat (rávvagat, háltelinját) komišuvnna bargui, ja Stuorradiggi lea gáibidan daid sáddejuvvot gulaskuddamii. Ferte maiddái gávdnat dohkálaš lahtuid komišuvdnii ja meahcceduopmostullui. Komišuvnna

jodiheaddji galgá deavdit gáibádusaid beassat alimusrievttiduopmárin. Meahcceduopmostuolus galget uhci-mustá golbma lahtu deavdit dán gáibádusa. Lahtut galget bures diehtit ja dovdat Finnmárkku diliid.

Deatalaš lea ahte ii doama bearehaga dáinna, muhto atná dan áiggi maid dárbbalaš gávdnat sin geat leat dohkálaččamusat čohkkát komišuvnna ja meahcceduopmostuolus. Njuolggadusat komišuvnna ja duopmostuolu birra (kapihtal 5) galggašedje boahit fápmui ođđajagemánu 1. 2007. ■

■ Lága sisdoalu oktiigeassu

■ FINNMÁRKKULÁGA OVDA-HISTORJJÁ DÁHPÁHUSAT:

Finnmárkkulága barggu duogázin lea dárbu čielggadit stáhta gaskavuoda sámi álbmogii, ja dohkkehit sámiid vuoigatvuoda geavahit ja ávkká-stallat luondduvalljodagaid sin iežaset kultuvrra mielde. Dát dáhpáhusat sámerievtti ovdáneamis dahket vuđđosa Finnmarkkulága bargui:

- Riidu Álttá-Guovdageainnu-eanu dulvadeamis 1980
- Sámi vuoigatvuodalávdegoddi nammaduvvui 1980
- Sámediggi ásahuvvui sámelága geassemánu 12. 1987 bokte
- Vuodđolága § 110 a sámiid birra mearriduvvui miessemánu 27. 1988
- Sámi vuoigatvuodalávdegoddi ovdanbuvttii čielggadusas NAČ 1997: 4 Sámi kultuvrra luondduvuođus ođđajagemánus 1997
- Ráđđehus bijai ovdan evttohusas finnmárkkulága birra Od.prp. nr. 53 (2002–2003) cuoŋománu 4. 2003
- Stuorradiggi mearridii Finnmarkkulága miessemánu 24. 2005 (Odeldiggi) ja geassemánu 8. 2005 (Láhkadiggi) ja Gonagas nannii («sankšonerii») dan stáhtarádis geassemánu 17. 2005

Dan guovttijagis go Stuorradikki justiiisálávdegoddi barggai lágain, doalai lávdegoddi earret eará rabas gullamiid geassemánus 2003 ja oahppalattai Finnmarkku čakčat 2003. Lávdegoddi doalai maiddái njeallje ráđđádallama Sámedikkiin ja Finnmarkku fylkkadikkiin, main ságaškušše ráđđehusa lánka-evttohusas.

Justiiisálávdegotti lánkaevttohus sáddejuvvui Sámediggái ja Finnmarkku fylkkadiggái vai buktet cealkámušaid. Ovttajienalaš Sámediggi ja stuorra eanetlohku Finnmarkku fylkkadikkis dorjo justiiisálávdegotti lánkaevttohusa, man dasto Stuorradiggi loahpalaččat mearridii. ■

Lágas leat guhitta kapihttala. **Kapihttalis 1** leat addojuvvon oppalaš njuolggadusat, main lea mearkkašupmi olles lága áddemii ja atnimii. Lánka gusto Finnmarkku gittaopmodagaide ja čázadagaide. Dat gusto nu guhkás merrii go ovttaskas oamastanvuoigatvuohta ollá, nappo árvvu mielde sullii 2 mehtera čikŋodahkii.

Kapihtal 2 addá njuolggadusaid ođđa orgána Finnmarkkuopmodaga birra, earret eará stivrra ja gozihanlávdegotti čoakkádusas ja áššegiedahallamis.

Kapihtal 3 sisdoallá njuolggadusaid ođasmuvvi valljodagaid hálldaheamis, earret eará bivvdus, guolásteami ja murremis Finnmarkkuopmodaga eatnamiin.

Kapihtal 4 máinnaša guolásteami Deanu ja Njávdáma čázadagas. Finnmarkkulánka ii lihkahala guolástanvuoigatvuodaid mat juo leat dáid čázadagain. Gonagas sáhtta addit lánkaásahusa, mas leat dárkilet njuolggadusat guolásteami hálldaheamis ja doaimmaheamis.

Kapihtal 5 lea guovtti ođđa orgána Finnmarkkukomišuvnna ja Finnmarkku meahcceduopmostuolu birra. Finnmarkkukomišuvdna galgá guorahallat oppa dan guovllu, man Finnmarkkuopmodat váldá badjelassas Statskoga maŋis ja gártet makkár geavahan- ja eaiggátvuoigatvuodát gávnojit doppe. Soahpameahtunvuodát guovlluid alde maid Finnmarkkukomišuvdna lea gárten, sáhttet dolvojuvvo Finnmarkku meahcceduopmostuolu giedahallamii.

Kapihttalis 6 leat addojuvvon njuolggadusat lága fápmuiboahtimis, ja eatnamiid sirdimis Statskogas Finnmarkkuopmodahkii ja mearrádusat eará lágaid nuppástusaid birra. ■

Eambo diedut:

- Justisadepartemeantta ruovttusiiddus: www.jd.dep.no
- Láhkateaksta lea Lovdatas: www.lovdato.no
- Justiiisálávdegotti árvalus Odeldiggái, Innst. O. nr. 80 (2004–2005): www.stortinget.no
- Eambo diedut bohtet deike: www.finnmarksloven.no

Láhka geassemánu 17. 2005 nr. 85 riektediliid ja eatnamiid ja luondduvalljodagaid hálddaheami birra Finnmárkku fylkkas (finnmárkkuláhka)

Kapihtal 1 Dábálaš mearrádusat

§ 1 Lága ulbmil

Lága ulbmil lea lágidity diliid nu, ahte eatnamat ja luondduvalljodagat Finnmárkku fylkkas hálddahuvvojit dásseid ja ekologalaččat suvdinnávccalaš vuogi mielde fylkka ássiide buorin ja earenoamážit sámi kultuvrii, boazodollui, meahcásteapmái, ealáhusdoaimmaheapmái ja servodateallimii vuodusin.

§ 2 Doaimmaviidodat

Láhka gusto gittaopmodagaide ja čázádagaide oktan luondduvalljodagaiguin Finnmárkku fylkkas. Gáddesárgás gusto láhka nu guhkás merrii go ovttas kas oamastanvuoigatvuohta ollá.

§ 3 Gaskavuohta álbmotriektái

Láhka gusto daid ráddjehusaiguin mat čuvvot ILO-konvenšuvnnas nr. 169 eamiálbmogiid ja čearddaid birra iehčanas stáhtain. Láhka galgá adnojuvvot álbmotrievtti njuolggadusaid mielde álgoálbmogiid ja veahádagaid birra ja daid mearrádusaid mielde mat leat šiehtaduvvon vieris stáhtaiguin guolásteami birra rádjáčázádagain.

§ 4 Sámedikki válldahusat meahcceedatnamiid nuppástuvvan geavaheapmái

Sámediggi sáhtá addit válldahusaid dasa, mo meahcceedatnamiid nuppástuvvan geavaheami váikkuhus sámi kultuvrii, boazodollui, meahcásteapmái, ealáhusdoaimmaheapmái ja servodateallimii galgá árvvoštallojuvvot. Válldahusaid galgá departemeanta dohkkehit. Departemeanta iská leatgo válldahusat vuosttas čuoggá ráma siskkobealde, ja leatgo hábmjuvvon heivvolaš vuogi mielde.

Áššiin meahcceedatnamiid nuppástuvvan geavaheami birra galget stáhtalaš, fylkkagiielddalaš ja giielddalaš eiseválddit árvvoštallat, mo nuppástupmi váikkuha sámi kultuvrii, boazodollui, meahcásteapmái, ealáhusdoaimmaheapmái ja servodateallimii. Sámedikki válldahusat galget adnojuvvot sámi beroštusaid árvvoštallama vuodusin vuosttas čuoggá mielde.

§ 5 Gaskavuohta bissovaš vuoigatvuoðaide

Sámit leat oktasaččat ja oktagaslaččat bistilis eana- ja čáhceguovlluid geavahemiin rábidan vuoigatvuođaid eatnamiidda Finnmárkkus.

Láhka ii guoskkat oktasaš dahje oktagaslaš vuoigatvuođaid, maid sámit ja earrásat leat rábidan oamastusa dahje dološ áiggi rájes geavaheami bokte. Dát gusto maiddáid daid vuoigatvuoðaide, mat boazodolliin leat dákkár vuđdosa alde dahje boazodoallolága mielde.

Nannen dihtii vuoigatvuođaid mahtodaga ja sisdoalu, mat sámiin ja earrásiin leat oamastusa dahje dološ áiggi rájes geavaheami vuodul dahje eará vuđdosa alde, ásahuvvo komišuvdna mii galgá čielggadit vuoigatvuođaid Finnmárkku eatnamiidda ja čáziide, ja sierraduopmostuollu mii galgá mearridit soahpamehhtunvuođaid dakkár vuoigatvuođaid alde, vrd. kapihtal 5.

Kapihtal 2 Finnmárkkuopmodat

§ 6 Finnmárkkuopmodaga riektedilli

Finnmárkkuopmodat (Finnmarkseiendommen) lea Finnmárkkus sierra riektesubjektta, mii galgá hálddahit eatnamiid ja luondduvalljodagaid jna, maid dat oamasta lága ulbmila mielde ja dán lága njuolggadusaid mielde.

§ 7 Finnmárkkuopmodaga stivra

Finnmárkkuopmodaga jodiha stivra, mas leat guhitta olbmo.

Finnmárkku fylkkadiggi ja Sámediggi välljeba ieža goabbáge golbma lahtu oktan persovnnalaš sadjásašlahtuiguin. Lahtut ja sadjásašlahtut galget ássat Finnmárkkus. Sámedikki välljen lahtuid gaskkas galgaba uhcimustá okta stivrralahttu ja su sadjásašlahttu leat boazodoalu ovddasteaddjit. Sihke lahtun ja sadjásašlahtun galgaba guktot orgánat välljet sihke nissoniid ja dievduid. Orgána galgá välljet lahtuid ja sadjásašlahtuid ovttá ollái. Stivrralahtun dahje sadjásašlahtun ii sáhte välljet Finnmárkkuopmodaga virgehasaid, Finnmárkkuopmodaga rehketdoallodárkki-steadđji ja gozihanlávdegotti lahtuid ja sadjásašlahtuid.

Stivrralahtut ja sadjásašlahtut nammaduvvojit njealji jahkáii hávállassii. Ii oktage sáhte leat stivrralahttun eambo go logi jagi oktilassii.

Stivrralahtuid ja sadjásašlahtuid sáhtta bidjat eret dat orgána, mii lea nammadan guoskevačča. Orgána galgá dalle oddasis válljet lahtuid ja sadjásašlahtuid ovttá ollái.

Stivrralahtuin ja sadjásašlahtuin lea vuoigatvuohta luohpat ovdal go bálvalusáigi lea nohkan, juos lea earenoamáš ártá. Stivríi ja orgánii, mii lea nammadan guoskevačča, galgá addojuvvot govttolaš ovddalgihtediedáhus. Njealját laddasa nubbi čuokkis gusto seamma láhkai.

Stivra vállje ieš lahtuidis gaskkas jodiheaddji ja várrejodiheaddji. Juos ii oktage oáččo eanetlogu, de mearrida Finnmárkku fylkkadiggi leaskalohkojagiin ja Sámediggi bárralohkojagiin guhtemuččat guđa lahtus galgaba leat jodiheaddji ja várrejodiheaddji.

§ 8 Dávkileappot gorreválggaid birra

Stivrralahtuid ja sadjásašlahtuid válggat galget dollojuvvo gorreválgan nugo namahuvvo gielddalágas § 37, juos uhcimustá okta orgána lahtuin dan gáibida.

Juos gorreválggain lea dárbbášlaš deavdit gáibádusa, man mielde lahtuid ja sadjásašlahtuid gaskkas galget leat sihke nissonat ja dievddut, de galgá beare uhccán ovddastuvvon sohkabeali evttohasaid loktet badjeliidda dan listtas, mii lea ožžon uhcimus jienaid daid listtaid gaskkas mat galget ovddastuvvot. Juos leat ovttá meare jienat, de mearriduvvo vuorbádeami bokte guđe listtas loktejuvvo badjeliidda.

Juos gorreválggain Sámedikkis lea dárbbášlaš deavdit gáibádusa, ahte okta stivrralahtuin ja su sadjásašlahttu galgaba leat boazodoalu ovddasteaddjit, de galgá boazodoalu ovddasteddjiid loktet badjeliidda dan listtas, mii lea ožžon uhcimus jienaid daid listtaid gaskkas, mat galget ovddastuvvot ja main leat dakkár evttohasat. Juos ii leat oktage dakkár lista, de manná mañimus stivrrasadji boazodoalu ovddasteddjiide, geat leat dan listtas mii lea ožžon eanemus jienaid daid listtaid gaskkas, main leat dakkár evttohasat. Juos leat ovttá meare jienat, de mearriduvvo vuorbádeami bokte, guđe lista lea ožžon eanemus dahje uhcimus jienaid.

§ 9 Stivrra dahkamušat ja áššegiedahallan

Finnmárkkuopmodaga hálldaheapmi gullá stivríi. Stivra galgá fuolahit doibmii bealuštahtti organiserema. Stivra galgá dárbbášlaš olis mearridit plánaid, budjeahta, válddahasaid ja bagadusaid doibmii. Stivra čadaha guorahallamiid, maid atná dárbbášlašžan vai sáhtta doaimmahit dahkamušaidis. Stivra čadaha guorahallamiid, juos okta stivrralahttu gáibida dan.

Stivrrajodiheaddji galgá fuolahit, ahte áige-guovdilis áššit giedahallojuvvojit stivrras ja ahte stivra gohččojuvvo čoahkkimiidda ulbmillaš vuogi mielde ja govttolaš áigemerin. Okta stivrralahttu sáhtta gáibidit stivrra giedahallat dihtoáššiid.

Stivra galgá giedahallat áššiid čoahkkimis, juos jodiheaddji ii gávnnat ahte ášši sáhtta ovdandivvut stivríi čálalaččat dahje giedahallat eará sihk-karis vuogi mielde. Okta stivrralahttu sáhtta gáibidit čoahkkingiedahallama.

Stivra sáhtta dahkat mearrádusaid, go uhcimustá vihtta lahtu leat das. Mearrádusat dahkkojuvvojit dábálaš eanetloguin, juos eará ii čuovo §:s 10. Go leat ovttá meare jienat, de mearrida stivrrajodiheaddji jietna.

Stivra addá jahkásaččat mitalusa gozihanlávdegoddái Finnmárkkuopmodaga doaimmas. Mitalusas galgá namalassii čilget meahcceednamiid geavaheami nuppástumiid ja árvoštallat maid nuppástumit mearkkašit sámi kultuvrra luondduvuddosii, boazodollui, meahcásteapmái, ealáhusdoaimmaheapmái ja servodateallimii.

Stivra mearrida ieš iežas mávssu. Mávssu máksá Finnmárkkuopmodat.

§ 10 Áššit meahcceednamiid nuppástuvvan geavaheami ja gittaopmodagaid luobaheami jd. birra

Áššiin meahcceednamiid nuppástuvvan geavaheami birra galgá Finnmárkkuopmodat árvoštallat, mo nuppástupmi váikkuha sámi kultuvrríi, boazodollui, meahcásteapmái, ealáhusdoaimmaheapmái ja servodateallimii. Sámedikki válddahasaid § 4 mielde galgá atnit vuodđun sámi beroštusaid árvoštallamis vuosttas čuoggá mielde. Mearrádusat meahcceednamiid nuppástuvvan geavaheami birra gáibidit álo uhcimustá njealji

stivrralahtu doarjaga, juos olles uhcitlohku vuodđudallá oainnus sámi kultuvrra, boazodoalu, meahcásteami, ealáhusdoaimmaheami ja servodateallima destii mii lea árvoštallojuvvon Sámedikki válldahusaid vuodul. Juos eanetlogus eai leat eambo go njealjjs, de sáhtta uhcitlohku stivrračoahkkima áigge ovttá oli gáibidit ášši Sámedikki giedahallamii. Juos Sámediggi ii dohkket eanetlogu mearrádusa, dahje ii giedáhala ášši govttoláš áiggi sisa, de sáhtta stivrra eanetlohku ovttá oli gáibidit Finnmárkkuopmodaga váldit ášši ovdan Gonagasain, gii mearrida dohkkehuovgo mearrádus. Mearrádusa dohkkeheapmi dahká stivrramearrádusa maddása.

Juos evttohusa meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheami birra, mii juogo gusto dušše Kárášjoga, Guovdageainnu, Unjárgga, Porsáŋgu ja Deanu gildii dahje gusto dušše reasta Finnmárkui, dorjot golbma ja dušše golbma stivrralahtu, de sáhttet golbma stivrralahtu ovttá oli gáibidit ášši giedahallat oktii vel. Dán giedahallamii ii searvit Finnmárkku fylkkadikki välljen mañimuš stivrralahttu, juos ášši gusto Kárášjoga, Guovdageainnu, Unjárgga, Porsáŋgu ja Deanu gieldda meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheapmái. Juos ášši gusto reasta Finnmárkku meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheapmái, de ii searvit Sámedikki välljen mañimuš stivrralahttu gii ii ovddas boazodoalu. Ášši mearriduvvo dábaláš eanetloguin. Juos mearriduvvo meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheapmi golmma ja dušše golmma stivrralahtu doarjagiin ja olles uhcitlohku vuodđudallá oainnus sámi kultuvrra, boazodoalu, meahcásteami, ealáhusdoaimmaheami ja servodateallima destii mii lea árvoštallojuvvon Sámedikki válldahusaid vuodul, de sáhtta uhcitlohku ovttá oli stivrračoahkkima áigge gáibidit ášši Sámedikki giedahallamii. Nuppi ladđasa goalmát ja njealját čookkis gusto seamma láchkai.

Nubbi ja goalmát ladđas gustojit seamma láchkai virgehasaid ja earrásiid fápmudeapmái dahkat mearrádusa meahcceeatnamiid nuppástuvvan geavaheamis.

Vuosttas ladđasis njealját ladđasii gustojit seamma láchkai áššiide meahcceeatnamiid dahje vuoigatvuodaid meahcceeatnamiin luobaheami ja láigoheami birra. Dán paragrafa mearrádusat eai gusto kapihttalis 3 namahuvvon áššiide.

Mearrádusaid gittaopmodaga luobaheamis, mat leat dahkkojuvvon uhcit go njealji stivrralahtu doarjagiin, ferte Sámediggi ja Finnmárkku fylkkadiggi dohkkehit. Vuosttas čookkis ii gusto daid opmodagaid luobaheapmái mat leat čuldojuvvon almmolaš juohkogávppi bokte ja mat leat biddjojuvvon huksen- guovlun plánain plána- ja huksenlága mielde, dahje čuldojuvvon duktasajiide maidda lea huksejuvvon.

§ 11 Áššit mat gusket virgehasaid bargodillái ja riektedillái

Finnmárkkuopmodaga virgehasat välljejit gaskkas- teaset ovddasteaddji, gii searvá Finnmárkkuopmodaga stivrii go dat giedahallá virgehasaid bargodillái dahje riektedillái guoski áššiid. Virgehasaid ovddasteaddjis lea sárdnun- ja evttohanvuoigatvuohta, muhto ii jienas- tanvuoigatvuohta.

Virgehasaid ovddasteaddjis ii leat vuoigatvuohta leat mielde giedahallamin daid áššiid, mat gustojit bargoaddi ráhkkaneapmái šiehtadallat bargiiguin, bargogiččuide, riektesoahpameahtunvuodaide bargi- idorganisašuvnnaiguin dahje tariffašiehtadusaid eret- cealkimii guoskevaš áššiin.

§ 12 Ovddastus

Stivra ovddasta Finnmárkkuopmodaga olggos- guvlui ja vuolláičállá firpmá beales.

Stivra sáhtta addit ovttá dahje mángga stivrralahttui dahje eará nammejaolbmuide vuoigatvuoda vuolláičállit Finnmárkkuopmodaga firpmá beales. Vuoigatvuoda vuolláičállit firpmá beales sáhtta goas ihkinassii rávkat ruoktot.

Juos oktage, gii ovddasta Finnmárkkuopmodaga olggosguvlui dán mearrádusa mielde, lea mannan guhkkelií go su váldi juoksu, de háldogeavaheapmi ii čana Finnmárkkuopmodaga, go Finnmárkkuopmodat duodašta ahte mieldešiehtadalli áddii dahje livččii gal- gan áddet, ahte lea mannan guhkkelií go váldi juoksu ja ahte livččii riidán rehálašvuoda dahkat háldogea- vaheami gustojeaddjin.

§ 13 Rehketdoallu, rehketdoallodárkkisteapmi ja logaheapmi

Finnmárkkuopmodat doallá rehketdoalu rehketdoallolága njuolgadusaid mielde.

Rehketdoalu galgá stáhta autoriseren rehketdoallodárkkisteaddji dárkkistit. Rehketdoallodárkkisteaddji galgá juohke rehketdoallojagi addit dárkkástusmuitalusa Finnmarkkuopmodaga stivrii.

Finnmárkkuopmodat galgá logahuvvot fitnodatlogaheapmái.

§ 14 Bántideapmi ja vealgeoaguheapmi

Gittaopmodaga, man Finnmarkkuopmodat oamasta ja daid ráddjejuvvon vuoigatvuodaid, mat Finnmarkkuopmodagas leat earáid oamastan gittaopmodagas, ii sáhte bidjat dáhkádussan vealggi dahje eará geatnegasvuodaid ovddas eaige dat sáhte leat velgoheaddjидуогуšтанáhtun. Dát ii dattege gusto dakkár opmodagaide ja ráddjejuvvon vuoigatvuodaide opmodagain, mat leat čuldojuvvon almmolaš juohkogávppi bokte ja mat leat biddjojuvvon huksenguovlun plánain plána- ja huksenlága mielde, dahje čuldojuvvon duktasajiide maidda lea huksejuvvon.

Finnmarkkuopmodaga ii sáhte reastaluhttit dahje álggahit das vealgesiehtadallamiid.

§ 15 Badjebáhčaga juogadeapmi

Juos Finnmarkkuopmodagas lea bänkoduksan, reaidaruhtan dahje sullasaš aktivan, main lea gessojuvvon vejolaš vealggi ovddas, eambo go dat mii dárbbášuvvo várrin váfistit doaimma, de sáhtta stivra mearridit ahte badjebáza ollásit dahje oassálassii máksojuvvo Finnmarkku fylkkagildii, Sámediggái, fylkka gielddaide dahje dakkár oktasašávkki ulbmiliidda, mat bohtet fylkka ássiide buorrin.

§ 16 Gozihanlávdegoddi

Stivrra doaimma geahččá bearrái gozihanlávdegoddi, mas leat golbma lahtu. Finnmarkku fylkkadiggi, Sámediggi ja Gonagas nammadit guhtege ovttalahtu oktan persovnnalaš sadjásašlahtuin. Lahttun ja sadjásašlahttun galgá iešguhtege orgána nammadit dievddu ja nissona. Stáhta nammadan lahttu ja sadjásašlahttu galgaba deavdit gáibádusaid, maid

duopmostuolloláhka bidjá alimusrievttiduopmáriidda. Lahtut ja sadjásašlahtut nammaduvvojit gitta njealji jagi rádjai hávássii. Ii oktage sáhte leat lahttun eambo go logi jagi oktilássii. Lahttu, gean stáhta lea nammadan, lea lávdegotti jodiheaddji.

Gozihanlávdegoddi galgá:

- a) gozihit ahte Finnmarkkuopmodaga doaibma jodihuvvo finnmárkkulága ja eará láchkamearrádusaid mielde,
- b) válljet ovttalahtu dahje mánga stáhta autoriseren rehketdoallodárkkisteaddji dárkkistit Finnmarkkuopmodaga rehketdoalu,
- c) dohkkehit Finnmarkkuopmodaga jahkerekhetdoalu, jahkemuitalusa ja dárkkástusmuitalusa,
- d) dohkkehit stivrra mávssu,
- e) dohkkehit loanahemiid ja dáhkideamiid ja
- f) dohkkehit badjebáhčaga juogadeami.

Juos leat sierramielalašvuodas, de eanetlohku mearrida. Mearrádusaide nugo namahuvvo nuppi lađđasis bustávas e ja f gáibiduvvo ovttamielalašvuotta.

Gozihanlávdegoddi galgá fidnet buot dábuhahtti dieđuid Finnmarkkuopmodagas, maid dárbbáša dahkamušaidis čadaheapmái dán paragrafa mielde.

Gozihanlávdegoddi addá jahkásaččat raportta Finnmarkku fylkkadiggái, Sámediggái ja departementii. Raporttas galgá gozihanlávdegoddi čilget gozihan-doaimmas, árvoštallat stivrra jahkemuitalusa ja dilálašvuodaid maid dat siskkilda, ja árvoštallat mo dát láhka doaibmá ja leago sávahahtti dan nuppástuhttit.

Gozihanlávdegotti goluid máksá Finnmarkkuopmodat. Mávssu lahtuide ja sadjásašlahtuide máksá dat orgána, mii lea nammadan guoskevačča.

§ 17 Stivrralahtuid je. ránggáštus- ja buhtadasovddasvástádus

Stivrra lahttu, firpmávuolláičáli, rehketdoallodárkkisteaddji, hovdejeaddji virgehas geasa lea addojuvvon váldi dahkat mearrádusaid Finnmarkkuopmodaga beales ráddjejuvvon áššeduovdagiid siskkobealde, dahje gozihanlávdegotti lahttu, gii fasttes jearggahisvuodain čadaha dahkamušaidis Finnmarkkuopmodaga ovddas, ránggáštuvvo sáhkui- guin dahje čavgejeaddji dilálašvuodain giddagasain gitta jagi rádjai.

Stivrra lahttu, gii eaktodáhtus dahje sahtedo-
hko lea dagahan Finnmárkkuopmodahkii manahusa
luohttámušdoaimma čadahettiin, leat geatnegas buhttet
manahusa. Gozihanlávdegoddi mearrida, gáibiduvvogo
buhtadas.

§ 18 Gaskavuohta almmolašvuodáláhkii ja hálddašanláhkii

Finnmárkkuopmodahkii gusto hálddašanlága
kapihtal II bealátkeahtesvuoda birra, § 11 oaivadan-
geatnegasvuoda birra, § 11 a áššemeannudanáiggi
ja gaskaboddasaš vástádusa birra ja §§ 13 rájes 13 f
rádjai jávohisvuodageaskku birra seamma láhkai.
Finnmárkkuopmodat galgá ovddalgihtii diedihit
guovllu vuoigatvuodalaččaide ja addit vejolašvuoda
cealkit hálddašanlága § 16 njuolggadusaid mielde
ovdal go Finnmárkkuopmodat dahká dakkár mear-
rádusaid, main sáhttet leat rievttálaš dahje duodalaš
čuoovvumušat sidjiide.

Finnmárkkuopmodagaáššegirjijt leat almmolaččat
almmolašvuodalaš njuolggadusaid mielde. Go oaid-
ningáibádusat biehttaluvvojit, de sáhttá gažaldaga,
leago lohpi beaitit áššegirjji almmolašvuodas, váidalit
Finnmárkku fylkkamánái.

§ 19 Álbmotmeahcit Finnmárkkuopmodaga eatnamiin

Eatnamat, maid Finnmárkkuopmodat oamasta,
sáhttet biddjojuvvot álbmotmeahccin luonddugáht-
tenlága mielde. Geavahannjuolggadusaid hábmemis
galgá deattuhit, ahte árbevirolaš geavaheami sáhttá
joatkit. Finnmárkkuopmodat ja geavahanvuoigatvuo-
dalaččat geat guoskkahuvvojit, sáhttet gáibidit buhta-
dasa ekonomalaš manahusas luonddugáhttenlága
§ 20 b njuolggadusaid mielde.

§ 20 Gaskavuohta boahhtevas láhkamearrádusaide

Finnmárkkuopmodat ii leat suddjejuvvon dan
vuostá, ahte dan riektedilli dahje vuoigatvuodát nuppá-
stuhttojuvvojit, gáržžiduvvojit dahje fámuhttojuv-
vojit lága bokte.

Kapihtal 3 Ođasmuvvi valljodagat Finnmárkkuopmodaga eatnamiin

§ 21 Hálddaheami váldoprinsihpat

Finnmárkkuopmodat galgá hálddahit ođasmuvvi
valljodagaid iežas eatnamiin lága ulbmila mielde ja
daid rámaid siskkobealde, mat čuvvot fuođdolágas,
luossa- ja sáivaguollelágas ja eará láhkamearrádusain.
Luonddu mánggadáfotvuoda ja buvttadanmuni galgá
seailluhit.

Dán kapihttala njuolggadusat eai gusto juos eará
čuoovvu sierra riektediliin.

§ 22 Gielddas ássi olbmuid vuoigatvuodát

Dán kapihttala njuolggadusaid mielde ja daid rá-
maid siskkobealde, mat čuvvot eará láhkamearrádu-
sain, lea sis geat ássat gielddas Finnmárkku fylkkas,
Finnmárkkuopmodaga eatnamiin vuoigatvuohta:

- a) bivdit sáivaguliid firpmiiguin,
- b) bivdit sáivačázis godđi luossaguliid gittaneav-
vuiguin mearas,
- c) mannet ja uvjet,
- d) čuohppat lastamuoraid boaldámuššan dáludárbui,
- e) loggut lavnnjiid boaldámuššan ja eará dalu-
dárbbuide ja
- f) čuohppat lastamuoraid áiddisin ja áhcestávrán
boazodoallo- ja eanadoalloeláhusa atnui.

Boazodolliin lea boazodoalu doaimmahettiin gield-
das seamma vuoigatvuohta go gielddas ássi olbmuiin.

§ 23 Finnmárkkus ássi olbmuid vuoigatvuodát

Dán kapihttala njuolggadusaid mielde ja daid rámaid
siskkobealde, mat čuvvot eará láhkamearrádusain, lea
sis geat ássat gielddas Finnmárkku fylkkas, Finnmárkku-
opmodaga eatnamiin gielddas vuoigatvuohta:

- a) bivdit fuođđuid,
- b) bivdit smávvafođžiid,
- c) oaggut čázadagain stákkuiin ja duorgguin,
- d) lubmet ja
- e) ávnnastit ruovttuduodjái.

Eanadoalloopmodahkii gullá guohtunvuoigat-
vuohta nu olu šibihidda go sáhttá dálvvi badjel biebb-
mat opmodagas.

§ 24 Sierranas vuoigatvuohta báikkálaš ávkkástallamii

Ovttaskasolbmuide dahje olmmošjoavkkuide, geat gullet báikegoddái ja geaid eallinvuođus ollásit dahje oassálassii čatnasa odasmuvvi valljodagaid ávkkástallamii gili lahka, sáhtta giella gitta 10 jagi rádjai hávállassii addit sierranas vuoigatvuođa ávkkástallat odasmuvvi valljodagain, nugo namahuvvo §§ 22 ja 23 dárkileappot albmadvon guovlluin gielddas. Guovllu ja dárkilet eavttuid mearrideames galgá atnit vuodđun báikegoddái gulli olbmuid árbevirolaš geavaheami. Guovlu galgá ovddimustá gártat oktilis guovlun gili lahka.

Finnmárkkuopmodat sáhtta addit oppalaš mearrádusaid, mo gielddat galget giedahallat ja árvoštallat áššiid dán paragrafa mielde. Finnmárkkuopmodat lea váidalusorgánan gieldda dahkan mearrádusaid hárrái. Gieldda ja Finnmárkkuopmodaga áššegiedahallamii gusto hálddašanláhka.

Dát paragrafa ii gusto fuoddo- ja smávvafođošbivdui, stággo- ja duorgobivdui čázadagain ja sáivačázis goddi luossaguliid bivdimii gittaneavvuiguin.

§ 25 Earrásiid beassan

Dán kapihttala njuolggadusaid mielde ja daid rámaid siskkobealde, mat čuvvot eará láhkamearrádusain, beassá juohkehaš Finnmárkkuopmodaga eatnamiin bivdit smávvafođožiid ja oaggut čázadagain stákkuin ja duorgguin ja lubmet iežas ruovttudollui.

Finnmárkkuopmodat sáhtta addit earrásiidda go gieldda dahje fylkka ássiide lasi beassama ávkkástallat odasmuvvi valljodagain nugo namahuvvo §§ 22 ja 23.

§ 26 Bivddu ja guolásteami báikkálaš hálddaheapmi

Finnmárkkuopmodat sáhtta gitta 10 jagi rádjai hávállassii juohkit báikkálaš servviide ja dakkár ovtastusaide, maid ulbmilin lea ovddidit oktasaččat bivddu ja guolásteami, sierranas vuoigatvuođa hálddahit bivddu ja guolásteami dárkileappot albmadvon guovlluin Finnmárkkuopmodaga eatnamiin.

§ 27 Dárkilet eavttut odasmuvvi valljodagaid ávkkástallamii ja ávkkástallama gáržžádusat

Finnmárkkuopmodat sáhtta mearridit dárkilet mearrádusaid odasmuvvi valljodagaid ávkkástallamii nugo namahuvvo §§ 22 bustáva a rájes f rádjai ja § 23 bustáva a rájes e rádjai. Finnmárkkuopmodat sáhtta mearridit ahte ávkkástallamii gáibiduvvo lohpi. Lobiide sáhtta bidjat eavttuid.

Bivdui ja guolásteapmái dárbašuvvo álo lohpi. Son gii oázžu lobi, galgá vuostáiváldit goartta dahje sullasačča, mii čájeha ahte sus lea lohpi. Departemeantta miellasuvvamiin sáhtta Finnmárkkuopmodat mearridit spiehkastagaid dán lađđasa mearrádusain.

Bivdo- ja guolástanlobis sáhtta Finnmárkkuopmodat gáibidit divada. Finnmárkkus ássi olbmuid divat ii galgga leat alit go guovtte dan mađe go gielddas ássi olbmuid divat. Divada ii sáhte gáibidit sierranas vuoigatvuođaid juohkimis § 24 mielde.

Sáivačázis goddi luossaguliid sáhtta bivdit dušše gittaneavvuiguin mearas maŋŋil go Finnmárkkuopmodat lea čujuhan bivdosaji.

Finnmárkkuopmodat sáhtta dárkileappot albmadvon guovlluide mearridit gáržžádusaid beassat ávkkástallat odasmuvvi valljodagain nugo namahuvvo vuosttas lađđasis, juos deasta valljodagas gáibida dan. Gielddaid, fuoddo- ja guolástaneiseválddiid jna. ja guoskevaš geavaheddiid servviid, galgá gullat ovddalgihtii.

Odasmuvvi valljodagaid ávkkástallama gáržžideamiin nugo namahuvvo vuosttas lađđasis galgá adnojuvvot govttolaš deasta iešgudege geavaheaddijoavkku geavaheamis valljodaga.

Finnmárkkuopmodaga mearrádusaid gáržžádusaid birra nugo namahuvvo vidát ja gudát lađđasis sáhtta váidalit departementii hálddašanlága kapihttala VI mielde. Departemeantta mearrádusa ii sáhte váidalit.

Kapihtal 4 Deatnu ja Njávdnán

§ 28 Guolásteapmi Deanu ja Njávdáma čázadagas

Deanu ja Njávdáma čázadagas leat báikkálaš veahkadagas sierranas vuoigatvuodát guolásteapmái lága, dološ áiggi rájes geavaheami ja báikkálaš vierudivvama vuodul.

Gonagas sáhtta lánkaásahusa bokte addit dárkilet njuolggadusaid guolásteami hálldaheami ja doaimmaheami birra. Lánkaásahus galgá lágidit vejolašvuodaid guollevalljodagaid báikkálaš vuoigatvuodaide vuodđuduvvan hálldaheapmái soahpamušaid mielde mat leat Suomain guolásteami birra Deanu ja Njávdáma čázadagas.

Lánkaásahusaid ráhkadeapmi ja šiehtadallamat Suomain guolásteami birra Deanu ja Njávdáma čázadagas galget dáhpáhuvvat ovttasráđiid Sámedikkiin, guoskevaš gielddaiguin ja singuin geain leat sierranas vuoigatvuodát guolásteapmái dáid čázadagain.

Kapihtal 5 Leahkki vuoigatvuodaid gárten ja dohkkeheapmi

I Finnmárkkukomišuvdna

§ 29 Finnmárkkukomišuvdna

Ásahuvvo komišuvdna (Finnmárkkukomišuvdna), mii gustojeaddji riikkagottálaš rievtti vuodul galgá čielggadit daid eatnamiid geavahan- ja eaiggátvuoigatvuodaid, maid Finnmárkkuopmodat váldá badjelassas § 49 mielde.

Gonagas nammada Finnmárkkukomišuvdna lahtuid. Finnmárkkukomišuvdnas galget leat jodiheaddji ja njeallje eará lahtu. Jodiheaddji galgá deavdit daid gáibádusaid, maid duopmostuolloláhka bidjá alimusrievttiduopmáriidda. Guovttis daid eará lahtuin galget deavdit daid gáibádusaid, mat leat biddjojuvvon diggerievttiduopmáriidda. Uhcimustá guokte lahtu galget ássat Finnmárkku fylkkas dahje eará lánkai leat čavgadit čatnašuvvan Finnmárkku fylkii.

§ 30 Čielggadanguovllu jna. ráddjen

Finnmárkkuopmodat mearrida čielggadanbarggu guovllu ja mearrida giedahallama ortnega. Mearrideames galgá ee. deattuhit deastta guovllu lunddolaš ja ulbmillaš ráddjemis oli ja rievttálaš ja historjjálaš ovtastusaid dáfus ja dárbbu čielggadit riektediliid.

Finnmárkkukomišuvdna sáhtta gáržžidit dahje viiddidit guovllu maŋnil go čielggadeapmi lea álggahuvvon, juos dat lea dárbbalaš duddjon dihtii lunddolaš ja ulbmillaš ráddjema.

Finnmárkkukomišuvdna sáhtta guođdit čielgga-keahhtá daid vuoigatvuodaid, mat čalbmosit eai heive komišuvna čielggadeapmái. Mearrideames galgá deattuhit ee. vuoigatvuoda šlájá ja dan makkár vuodđosa ala dat vuodđuduvvá.

§ 31 Vejolaš vuoigatvuodalaččaide diediheapmi

Guovllu čielggadanbarggu birra galgá diedihit ja vejolaš vuoigatvuodalaččaid galgá ávžžuhit almmuhit iežasat. Diedihuvvo Norsk Lysingsblad bokte ja aviissas man dábalaččat lohket báikkis ja báikkálaččat eará ulbmillaš vugiin.

Boazodoalloorganisašuvnnaide ja áigeovuodilis guovllu eará geavaheaddjiberoštusaid ovdasteddjiide ja Sámediggái, Finnmárkku fylkkadiggái, Finnmárkkuopmodahkii ja guoskevaš gielddaide diedihuvvo sierra.

§ 32 Ovddasvástáduš ášši čuvgeheames

Finnmárkkukomišuvdnas lea alddis ovddasvástáduš das, ahte ášši čuvgehuvvo doarvái. Komišuvdna sáhtta dainna vugiin man gávnnaha ulbmillažžan, viežžat čilgehusaid, áššegirjiid ja eará materiála ja guorahallat ja čielggadit jna. duođalaš ja rievttálaš diliid main sáhtta lea mearkkašupmi komišuvna konklusuvnnaide.

Áššeosálaččain lea vuoigatvuodta čilget duođalaš diliid ja bidjat ovdan duođastusaid main lea mearkkašupmi komišuvna konklusuvnnaide. Áššeosálaččat sáhttet gáibidit álggahit doaimabijuid vuosttas laddasa mielde. Finnmárkkukomišuvdna sáhtta biehttalit gáibádusa, juos dat gávnnavuvvo vuoduhaga, dahje ahte dat mielddisbukta govttolašmeahttun maŋnonemiid dahje goluid juos dasa mieđiha.

Finnmárkkuopmodat sáhtta áimmahuššan dihtii áššeosálaččaid beroštusaid, nammadit iešguđetlágan beroštusjoavkkuide ovddasteddjiid, geat besset čuovvut komišuvnna barggu. Stáhta máksá goluid.

§ 33 Finnmarkkukomišuvnna raporta

Maŋŋil go komišuvdna lea čielggadan muhtun guovllu, galgá dat addit raportta, mii sisdoallá čuvgehusaid das:

- a) gii komišuvnna áddejumi mielde lea eatnama eaiggát
- b) makkár geavahanvuoigatvuodát komišuvnna áddejumi mielde leat
- c) maid áššediliide komišuvdna vuodđuda konklusuvnnaid.

Raporttas galgá boahit ovdan, leatgo konklusuvnna ovttamielalaččat. Juos nu eai leat, de galgá boahit ovdan guhtemuš lea sierramielas, ja guđe čuoggáide sierramielalašvuohta gusto. Sihke eanetlogu ja uhcitlogu konklusuvnnaid galgá vuodđudallat.

Maŋŋil go raporta lea addojuvvon, de galgá dan dalán almmuhit dan vuogi mielde, mii lea válddahuvvon §:s 31. Go almmuhuvvo § 31 vuosttas lađđasa mielde, de lea doarvái ahte almmuheapmi sisdoallá konklusuvnnaid oanehis oktiigeasu ja čuvgehusa, gos berošteaddjit sáhttet oahpásmiit olles raportii. Almmuheames galgá maiddái čuvgehit áigemearis doalvut soahpameahtunvuodáid meahcceduopmostullui.

§ 34 Giedahallan Finnmarkkuopmodagas

Finnmárkkuopmodat galgá vuodohis áji haga buktit oaivila komišuvnna konklusuvnnaide. Mearradusaide mat dohkkehit komišuvnna konklusuvnnaid ahte earrásiin leat vuoigatvuodát, gusto § 10 guđat lađas seamma láhkai.

Dan muddui go Finnmarkkuopmodat lea ovttamielas komišuvnnaid das ahte earrásiin leat vuoigatvuodát, lea Finnmarkkuopmodat geatnegas čálalaččat cealkit dan, ja almmá vuodohis áji haga fuolahit ahte vuoigatvuohta diggelogahuvvo dahje juos dilálašvuohta lea nu doalvut ášši eanajuohkoriektái § 45 mielde.

§ 35 Šiehtadallamat

Áššeosálaččat geat eai leat ovttamielas komišuvnna konklusuvnnaiguin, dahje geat dárbašit veahki oazžut konklusuvnnaid čállojuvot čatnavaš šiehtadussii, sáhttet bivdit Finnmarkkukomišuvnna soabahallat. Komišuvnna geatnegasvuohta soabahallat jávká, go áigemearri doalvut soahpameahtunvuoda eanajuohkoriektái § 45 mielde lea nohkan.

II Finnmarkku meahcceduopmostuollu

§ 36 Finnmarkku meahcceduopmostuollu

Ásahuvvo sierraduopmostuollu (Finnmarkku meahcceduopmostuollu), mii galgá giedahallat soahpameahtunvuodáid vuoigatvuodáid alde, mat čuožžilit maŋŋil go Finnmarkkukomišuvdna lea čielggadan muhtun guovllu.

Gonagas nammada meahcceduopmostuolu lahtuid. Meahcceduopmostuolus galgá leat jodiheaddji, várrejodiheaddji, golbma bissovaš lahtu ja guokte sadjásašlahtu. Jodiheaddji, várrejodiheaddji ja okta daid eará lahtuin galget deavdit daid gáibádusaid, maid duopmostuolloláhka bidjá alimusrievttiduopmáriidda. Seamma gusto ovttá sadjásašlahtui, gii lea dán golbmasa sadjásašlahttu.

Áššiid mat gullet meahcceduopmostuolu vuollái, ii sáhte doalvut dábálaš duopmostuoluide dahje eanajuohkoriektái, juos meahcceduopmostuollu lea hilgon ášši § 40 mielde, dahje juos áššečuoččaldahttináigemearri § 38 mielde lea nohkan, iige meahcceduopmostuollu galgga váldit ášši giedahallamii § 38 nuppi lađđasa mielde.

§ 37 Jávkan

Juos oktage bissovaš lahttu lea eret, de gohččojuvvo dat sadjásašlahttu boahit gii galgá bálvalit bissovaš lahtu sajis gii lea eret. Juos jodiheaddji lea eret, de bálvala várrejodiheaddji jodiheaddjin.

Juos oktage meahcceduopmostuolu lahttu šaddá leat eret maŋŋil go ášši giedahallan lea álgán, de sáhtta giedahallama joatkit almmá gohčokeahtta sadjásašlahtu nu guhká go njeallje lahtu leat giedahallamin ášši. Juos leat ovttamade jienat, de jodiheaddji jietna mearrida.

§ 43 Ášši golut

Stáhta máksá meahcceduopmostuolu doaimmagoluid. Stáhta máksá maiddá áššeasálaččaid dárbašlaš goluid daid áššiin vuoigatvuodaid gáibádusaid birra, maid Finnmárkkuopmodat lea vuostálastán.

Go mearrida gažaldagas, leatgo golut leamaš dárbašlašččat, de galgá meahcceduopmostuollu ee. atnit čalmmis ahte áššeasálaččat geain leat ovttalágan beroštusat mat eai leat vuostáлага, sehtet geavahit ovtta juridihkalaš ja tehnikkalaš veahki. Duopmostuollu galgá nu árrat go vejolaš ieš váldit ovdan gažaldaga doppe gos dat lea áige guovdil.

Go sierranas árttat dahket dan sávahahttin, de sáhtta meahcceduopmostuollu geatnegahttit áššeasálačča ollásit dahje oassálassii ieš máksit goluidis áššis. Muđui gusto soahpmeahttunvuodála § 177 seamma láhkai.

Áššiid gieđahallama ovddas meahcceduopmostuolus ii máksojuvvo divat. Meahcceduopmostuolu mearrádusaid váidalemiide dahje guoddalemiide gusto láhka juovlamánu 17. 1982 nr. 86 riektedivada birra § 8.

III Oktasašnjuolggadusat

§ 44 Sáme giella

Sáme giella geavaheami hárrái gusto sámelága kapihtal 3. Sámelága § 3-4 vuosttas lađas gusto maid dái Finnmárkkukomišuvnii.

§ 45 Rádjegeassin ja diggelogaheapmi

Meahcceduopmostuolu riektefámolaš duomuid ja julggaštusaid ja šiehtadusaid, mat leat addojuvvon dahje dahkkojuvvon Finnmárkkukomišuvnna konklusuvnnaid mielde, sáhtta doalvut eanajuohkoriektái eanajuohkolága § 88 mielde. Eanajuohkoriekti čadaha rádjemearkuma eatnamis, koordináhtamearrideami ja rájiid gártema duomu, julggaštusa dahje šiehtadusa mielde. Njuolggadusat eanajuogu birra gustojit seamma láhkai nu guhkás go heivejit. Eanajuohkoriekti vuodđuduvvo almmá eanajuohkomieldeduopmáriid haga. Eanajuohkolága § 88 viđát lađas ja § 89 nubbi lađas eai gusto. Go váidaluvvo, de gusto § 72. Riektedivat ii máksojuvvo § 74 vuosttas lađasa mielde. Eai ge áššeasálaččat galgga máksit rádjemerkeama, koordináhtamearrideami ja rájiid gártema

goluid. Diggelogaheapmái gusto eanajuohkolága § 24 nu guhkás go heive.

Vuoigatvuodaid hárrái, maid meahcceduopmostuolu lágafámolaš duopmu dahje Finnmárkkukomišuvnna konklusuvnnaid mielde dahkkojuvvon julggaštus dahje šiehtadus lea mearridan, eai eastat dakkár vuoigatvuodaid vuodđudan- dahje luobahanvejolašvuodaid almmolašrievttálaš gáržžádusat diggelogaheames vuoigatvuoda. Divat dahje dokumentadivat ii máksojuvvo diggelogaheami ovddas.

§ 46 Gaskavuotta eará láhkamearrádusaide

Duopmostuollolága kapihtal 6 bealátkehtesvuoda birra ja almmolašvuodalahka gustojit nu guhkás go heive Finnmárkkukomišuvnna doibmii. Go oaidningáibádusat biehttaluvvojit, de sáhtta gažaldaga, leago lohpi beaitit áššegirji almmolašvuodas, váidalit Finnmárkku fylkkamánnái. Hálddašanláhka ii gusto Finnmárkkukomišuvnna doibmii.

Duopmostuolloláhka ja soahpameahttunvuodalahka gustojit nu guhkás go heivejit meahcceduopmostuolu doibmii, juos eará ii leat mearriduvvon dán lágas.

§ 47 Fáp mudus addit dárkilet njuolggadusaid

Gonagas sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid Finnmárkkukomišuvnna ja Finnmárkku meahcceduopmostuolu birra, dán vuolde maid dái organiseremis ja ekonomalaš dilálašvuodain jna.

Kapihtal 6 Loahppamearrádusat

§ 48 Fáp muiboahhtin

Láhka gusto dan áiggi rájes, go Gonagas mearrida. Gonagas sáhtta bidjat fápmui iešguđege mearrádusa iešguđege áigái.

§ 49 Muhtádusnjuolggadusat

Kapihtala 2 fápmuiboahhtimis váldá Finnmárkkuopmodat badjelas daid gittaopmodagaid Finnmárkkus, maida Statskog SFas lea giddodatvuoddu dahje maid dat oamasta almmá giddodatvuodu haga. Seamma láhkai gustojit gittaopmodagaid ráddjejuvvon vuoigatvuodas. Oddasislogaheapmi vuodđogirjai dáhpáhuvvá

nammamuhttimiin. Sirdin dáhpáhuvvá verolaš jotkkolašvuodain iige dagat vearrogeatnegasvuoda Statskog SFii vearrologa § 5-2 mielde.

Finnmárkkuopmodat váldá badjelosas persovnnalaš ovddasvástádusa Statskog SFas bántagiddehusain ja eará giddehusain ruhtageatnegasvuodain daid opmodagain dahje vuoigatvuodain, maid Finnmárkkuopmodat váldá badjelosas. Finnmárkkuopmodat váldá maiddái badjelosas ovddasvástádusa šiehtadusain geavahanvuoigatvuodaid, láigovuoigatvuodaid j.s. birra daid opmodagaide ja vuoigatvuodaide, maid váldá badjelosas. Finnmárkkuopmodat váldá badjelosas konsešuvnnaid ja doaibmalobiid jna, mat Statskog SFas leat daid opmodagaid ja vuoigatvuodaid oktavuodas, mat váldojuvvojit badjelassii.

Šiehtadusamielde Statskog SFain lea Finnmárkkuopmodagas vuoigatvuohta váldit badjelosas šiehtadusaid, maid Statskog SF lea dahkan doaimma hárrái Finnmárkkus.

Gii kapihttala 2 fápmuiboahtimis lea Statskog SFa virgehas ja geas lea bargobáiki Finnmárkku fylkkas, earret virgehasaid geat leat Statskog SFa meahcebálvalusas, adnojuvvo Finnmárkkuopmodaga virgehassan fápmuiboahtináiggi rájes seamma bálká- ja bargoeavttuiguin go sus ledje Statskog SFas, juos virgehas ii leačča diedihán ahte son ii hálit dan. Fápmuiboahtináiggi rájes eai leat Statskog SFa virgehasat, geain lea bargobáiki Finnmárkkus, šat Statskog SFa virgehasat, juos dat ii leačča váseidin šiehtaduvvon.

Departemeanta gohčču Finnmárkkuopmodaga vuosttas stivrračoahkkimii. Stivra galgá fuolahit, ahte Finnmárkkuopmodat logahuvvo fitnodatlogaheapmái ovdal go guhitta mánu leat vássán fápmuiboahtima rájes.

Gii kapihttala 2 fápmuiboahtimis lea Statskog SFa virgehas ja geas lea bargobáiki Finnmárkku fylkkas ja gii lea Statskog SFa meahcebálvalusas, adnojuvvo fápmuiboahtináiggi rájes Stáhta luonddugeahču virgehassan. Muđui gusto njealját lađas seamma láhkai.

Gonagas sáhtá mearridit, ahte Finnmárkku doaimma eará oamit go gittaopmodagat galget sirdojuvot Statskog SFas Finnmárkkuopmodahkii ja Stáhta luonddugehčču. Gonagas sáhtá maiddái mearridit, ahte šiehtadusaid, nugo namahuvvo goalmát lađđasis,

galgá Stáhta luonddugeahčču váldit badjelosas.

Muđui sáhtá Gonagas addit dárkilet muhtádusnujuolggadusaid.

§ 50 Eará láhkamearrádusaid nuppástuhttimat

Dán áiggi rájes go Gonagas mearrida, dahkkojuvvojit čuovvovaš nuppástusat eará láhkamearrádusaide:

1. Láhka njukčamánu 12. 1965 stáhta čálitkeahces eatnamiid birra Finnmárkku fylkkas fámuhuhttojuvvo.
2. Láhkii geassemánu 30. 1972 nr. 70 báktedoaimma birra dahkkojuvvojit čuovvovaš nuppástusat:

Kapihttalis 2 čuodjá ođđa § 7 a:

Sierranjuolggadusat šerpema birra Finnmárkkus

Šerpemis Finnmárkku fylkkas galgá ohcci mañjmustá vahku ovdal go šerpen álgá, čálalaččat diedihit Sámediggái, eanaoamasteaddjái ja boazodoalu guoskevaš guovllustivrii. Juos ohcci áigu meassat eatnamiid, de galgá albmadiid meassanbáikki.

Kapihttalis 3 čuodjá ođđa § 22 a:

Sierranjuolggadusat ozu birra Finnmárkkus

Ohcamušaid ozu birra Finnmárkku fylkkas sáhtá biehttalit, juos oktasaš deasttat mannet vuostá ohcamuššii miediheami. Árvvoštallamis galgá mearkašahhti mahtái deattuhit deastta sámi kultuvrras, boazodoalus, meahcásteames, ealáhusdoaimmaheames ja servodateallimis. Juos ohcamuššii mihttojuvvo, de sáhtá bidjat eavttuid mat áimmahuššet deasttaid nugo namahuvvon.

Ohcamuša giedahallamis galgá báktemeaštir addit eanaoamasteaddjái, Sámediggái, fylkkamánái, fylkkagildii, gildii ja boazodoalu guoskevaš guovllustivrii ja orohatstivrii vejolašvuoda addit cealkamuša.

Juos Sámediggi dahje Finnmárkkuopmodat eanaoamasteaddjin vuosttalda ohcamuššii miehtama, de departemeanta mearrida ohcamuša.

Juos departemeanta miehtá ohcamuššii dáhpáhusain nugo namahuvvo goalmát lađđasis, de lea váidalusas Gonagassii Sámedikkis dahje Finnmárkkuopmodagas eanaoamasteaddjin mañjideaddji váikkuhus.

Kapihttalis 4 čuodjá odđa § 39 b:

Sierranjuolggadusat mihtádusa birra Finnmárkkus

Ohcamušaide mihtádusa birra Finnmárkku fylkkas gustojit mearrádusat §:s 22 a seamma láhkai. Dáhpáhusain nugo namahuvvo §:s 22 a goalmát lađđasis mearrida departemeanta, galgágo doallat mihtádusgávppi ovdal vai maŋŋil go departemeanta lea giedahallan ohcamuša.

§ 42 vuosttas lađas nubbi čuokkis čuodjá:

Ruvkkiide Finnmárkkuopmodaga eatnamiin sáhtá Gonagas láhkaásahusa bokte mearridit alit divada.

3. Láhkii geassemánu 9. beaivvi 1978 nr. 49 boazodoalu birra dahkkojuvvojit čuovvovaš nuppástusat:

§ 13 goalmát lađas odđa njealját čuokkis čuodjá:

Finnmárkkuopmodat ii sáhte gáibidit mávssu dán oasi mearrádusaid mielde.

§ 14 vuosttas lađas vuosttas čuokkis čuodjá:

Bivdo- ja guolástanvuoigatvuohta addá lobi lobálaš boazodoaluin barggadettiin boazoguvllus bivdit ja guolástit stáhta oktasašmehciin, dakkár stáhtaeatnamiin mat eai leat erenoamážit mihtiduvvon ja Finnmárkkuopmodaga eatnamiin dan orohaga siskko-bealde gos boazodoaluin bargojuvvo, seamma eavttuiguin go dan gieldda, gili dahje báikegotti fásta ássit, gos oktasašmeahcci, stáhtaeana dahje guoskevaš oassi Finnmárkkuopmodaga eatnamiin lea.

4. Lágas miessemánu 29. 1981 nr. 38 fuodđuid birra fámuhttojuvvo § 44 nubbi lađas.

5. Láhkii miessemánu 15. 1992 nr. 47 luossaguliid ja sáivaguliid jna birra dahkkojuvvojit čuovvovaš nuppástusat:

§ 19 goalmát lađas čuodjá:

Stáhta dahje Finnmárkkuopmodaga gittaopmodaga vuovdimis Finnmárkkus sáhtá guolástanvuoigatvuohta doalahallojuvvot buorin álbmogii.

§ 22 njealját ja vidát lađas fámuhttojuvvojit.

6. Lágas geassemánu 21. 1996 nr. 38 stáhtalaš luonddugeahču birra § 2 odđa njealját lađas čuodjá:

Finnmárkkuopmodaga eatnamiin galgá geahčču gozihit lasi dađi mielde, maid departemeanta ja Finnmárkkuopmodat šiehttaba.

.....
Finnmárkkuláhka lea Lovdatas: www.lovdato.no
.....